GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate: Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 184 — Sâmbătă, 22 Augustŭ (3 Septemvre). — 1887.

Braşovŭ, 21 Augustŭ 1887.

Lunia trecută publicândŭ scirea sensaţională despre arestarea preotului din Sisiescĭ Vasile Lucaciu, sub pretecstŭ că ar fi „agitatorŭ dacoromânŭ“, amŭ ḍisŭ: „Suntemŭ curioşĭ sĕ vedemŭ ce va mai scóte la ivélă şi cercetarea contra d lui Lucaciu, care séménă, ca ou cu ou, cu tóte cercetările anteriore de felulŭ acesta, din carĭ nimicŭ nu s'a alesŭ decâtŭ că duşmanii noştri şi-au ajunsŭ scopulŭ lorŭ tendenţiosŭ de a ne înegri înaintea tronului“.

Telegrama, prin care ni s'a anunţatŭ arestarea din vorbă, ne spunea, că Lucaciu a fostŭ luatŭ de pe drumŭ şi că nu-i s'a permisŭ sĕ vorbéscă nicĭ cu soţia sa şi cu tată-sĕu. Acésta ne aduse aminte de procedura muscăléscă şi de escortarea în „chibitce“ a celorŭ ce suntŭ meniţĭ a fi deportaţĭ în Siberia.

Trebuia sĕ ne întrebămŭ cu mirare, ce faptŭ criminalŭ va fi comisŭ d-lŭ Lucaciu, décă sĕ iau asemenĭ mĕsurĭ moscovite în contra lui?

N'amŭ aflatŭ nimicŭ până acuma, ce ni-ar puté da o deslușire óreeare în privinţa acésta. Acusarea că ar fi „agitatorŭ daco-românŭ“ nu puteamŭ sĕ o luămŭ în seriosŭ, deórece scimŭ, că toţĭ Românii, carĭ se luptă pentru drepturile naţiunei lorŭ, suntŭ învinuiţĭ că ar urmări „tendenţe daco-române“.

Amŭ aşteptatŭ dér după deslușirĭ şi étă că şi vine acum „Budapesti Hirlap“ spre a ne informa despre pretinsele pĕcate ale d-lui Lucaciu descriindu-le în modulŭ următorŭ:

„Vasilie Lucaciu, cu tótă posiţiunea sa ca profesorŭ la gimnasiulŭ romano-catolicŭ din Sătmarŭ, a fostŭ de anĭ de ḍile în stare a întreţine cu mare dibăciă legătura între preoţii greco-catolicĭ şi a aţîţa puternicŭ nisuinţele daco-române duşmane statului. Ilŭ vedeai pe acestŭ bărbatŭ pretutindenea şi lucrarea sa de rĕsvrĕtire a lăsatŭ îndĕrĕtu'i în tóte locurile urme eclatante, fără ca cu tóte astea sĕ se fi pututŭ afla dovedĭ contra periculosului agitatorŭ. Avea de a face în ministere, visita pe episcopii şi se scia da cu perfectă făţăriă de supusŭ lealŭ. Cu timpulŭ însĕ succesulŭ acestui bărbatŭ îlŭ trădà însuşi pe elŭ. Tinerimea scolară din Sătmarŭ şi preoţimea română arăta ura contra Ungurilorŭ atâtŭ de făţişŭ, încâtŭ trebui sĕ atragă atenţiunea.“

„Cercetarea a lămuritŭ apoi, că pretutindenea a condusŭ mâna lui Lucaciu. De altmintrelea foile sătmărene atacaseră pe faţă pe Lucaciu şi rĕsvrătitorulŭ n'a negatŭ câtuşĭ de puţinŭ şi a rĕspunsŭ chiar cu grosolănii. Primulŭ scandalŭ s'a întêmplatŭ, când Lucaciu voì sĕ devină virilistŭ pe temeiulŭ diplomei sale de doctorŭ şi mai mulţĭ representanţĭ orăşenescĭ declaraseră, că cu unŭ agitatorŭ periculosŭ statului nu voiescŭ sĕ şéḍă într'o sală. Indată după aceea s'a petiţionatŭ la ministeriulŭ instrucţiunei, ca sĕ sisteze postulŭ de profesorŭ alŭ lui Lucaciu, care şi aşa totŭ e superfluu. Sfêrşitulŭ cercetărei pornite a fostŭ transferarea agitatorului la gimnasiulŭ din Losoncz, unde fù numitŭ profesorŭ ordinarŭ cu aprópe léfa îndoită. Lucaciu însĕ n'a primitŭ acestŭ postŭ, căcĭ în Losoncz n'ar fi găsitŭ terenŭ pentru nisuinţele sale. Mai bine sĕ duse... ca preotŭ greco-catolicŭ în Sisiescĭ. In acestŭ ţinutŭ prima sa lucrare fù întemeiarea unei reuniunĭ culturale valahe de femei. Apoi începù a se lua la colţĭ cu fisolgăbirĕulŭ. Dete documente oficiale în limba română şi refusà orĭce traducere unguréscă...

„La „adunarea poporală“ convocată de elŭ (înainte de alegerĭ) îşi ţinù acea vorbire rĕsvrătitóre, pentru care se decretà asupră'i arestulŭ preventivŭ. In acéstă vorbire insultà Lucaciu naţiunea unguréscă şi guvernulŭ, mai alesŭ însĕ pe membrii societăţii Sechenyi din Sătmarŭ. Vorbirea rĕsunà cu amerinţarea, că în curêndŭ va sosi timpulŭ, când vorŭ da şi Românii unŭ semnŭ de vieţă şi vorŭ lucra. Vasilie Lucaciu a fostŭ în persónă citatŭ înaintea autorităţii şi când alaltaerĭ apăru înaintea judecătorului de instrucţiune Iosif Borus, fù după unŭ lungŭ interogatoriu, arestatŭ. Acei preoţĭ şi învĕţătorĭ, carĭ au primitŭ vorbirea lui Lucaciu cu aprobărĭ în gura mare, se vorŭ tracta în actele de cercetare ca complicĭ.“

In fine fóia unguréscă mai comunică, că ar fi fostŭ arestatŭ în Cluşiu şi fratele „agitatorului,“ şi că s'ar fi găsitŭ la elŭ hârtii „compromiţĕtóre,“ adauge însĕ cu precauţiune că acéstă scire o dă numai „sub reservă.“

Din cele espuse de fóia unguréscă asupra faptelorŭ d-lui Lucaciu nu se póte deduce alta, decâtŭ că dênsulŭ în calitatea sa de profesorŭ şi preotŭ a luptatŭ în modŭ energicŭ pentru apĕrarea limbei române în contra despotismului celorŭ dela putere. Câtŭ pentru discursulŭ „revoluţiunarŭ,“ ce l'ar fi ţinutŭ Lucaciu într'o adunere electorală nu se aduce nicĭ o dovadă positivă, care sĕ justifice acusarea îndreptată în contra lui. Ceea ce se ḍice în generalŭ despre insultarea naţiunei unguresci, a guvernului şi a reuniunei de maghiarisare şi despre ameninţarea, că va veni unŭ timpŭ, când vorŭ lucra şi Românii, este prea vagŭ şi dă locŭ bănuelei, că cuvintele d-lui Lucaciu suntŭ în modŭ tendenţiosŭ interpretate.

Asemenĭ învinuirĭ se ridică în pressa unguréscă contra tuturorŭ, carĭ apĕră cu curagiu şi cu energiă drepturile poporului românŭ asupritŭ. de aceea stăruimŭ în părerea nóstră, că nimicŭ nu se va alege nicĭ din acésta cercetare.

Teroriştilorŭ dela putere le-a trebuitŭ tocmai acum în ajunulŭ venirii monarchului în Ardélŭ o nouă armă în contra conducĕtorilorŭ poporului românŭ, spre a face sĕ reiésă că acesta e pacĭnicŭ şi mulţumitŭ, dér îlŭ aţîţă agitătorii, carĭ trebuescŭ nimiciţĭ.

In curêndŭ resultatulŭ cercetării va dovedi, décă părerea nóstră este întemeiată séu nu.

Cestiunea bulgară.

După cum se telegrafiază din Constantinopolŭ, cele două grupurĭ de puterĭ, pentru şi contra prinţului de Coburg, lucréză cu sîrguinţă. Italia şi Germania parŭ a lucra în grupurile lorŭ respective.

Se asigură în adevĕrŭ că baronulŭ Blanc, într'o lungă audienţă ce a avutŭ Vinerĭ la Sultanulŭ, vorbindŭ în numele grupului sĕu, îşĭ dete silinţa sĕ arate legalitatea absolută a alegerei prinţului de Coburg şi sĕ stabiléscă că nu numai Italia, ci şi Englitera şi Austria, admitŭ acestŭ punctŭ de vedere, şi că trebue numai sĕ se ocupe de mijlócele de a legalisa întronarea prinţului de Coburg. Naturalminte baronulŭ Blanc a lucratŭ pentru dĕrîmarea combinaţiunei rusescĭ cu Ehrnrooth.

De altăparte, ambasada Germaniei, pentru a preîntêmpina intervenirea ruséscă în Bulgaria, silesce pe Pórtă sĕ triméţă trupe în Rumelia, făcêndŭ sĕ se întrevadă, în casulŭ contrarŭ, o ocupare ruséscă ca aprópe inevitabilă.

In faţa acestei diverginţe de vederĭ aşa de netedă, Sultanulŭ pare a voi sĕ amâne trimiterea circulărei proiectate în privinţa combinaţiunei Ehrnrooth, şi ar telegrafia prealabilŭ la Berlinŭ pentru a cere ca Germania sĕ mijlocéscă pe lângă Englitera, Austria şi Italia, pentru a le face sĕ accepte combinaţiunea ruséscă Ehrnrooth; dér până acum nicĭ o hotărîre nu s'a luatŭ; de altminterea întrégă sĕptămâna acésta este ocupată de serbările Curban-Bairam.

Acéstă perplexitate a Turciei este pricinuită de hotărîrea luată de Sultanulŭ de a nu interveni milităresce în nicĭ unŭ casŭ în Rumelia, ceea ce ar explica urmarea licenţiărei reservelorŭ.

Descoperirea unui complotŭ în Sofia.

Unŭ cunoscutŭ alŭ „Epocei“ din Bucurescĭ sositŭ alaltaerĭ din Rusciucŭ spune, că în acelŭ oraşŭ se primise o depeşă din Sofia, care anunţă descoperirea unui importantŭ complotŭ contra prinţului Ferdinand de. Coburg. Acéstă descoperire s'ar fi făcutŭ de către căpitanulŭ Andriew, fostulŭ raportorŭ alŭ Curţii Marţiale dela Rusciucŭ, când cu ultima rĕscólă. Cincĭ-spre-ḍece persóne, între care maiorulŭ Pencoff şi patru ofiţerĭ inferiorĭ arŭ fi deja arestate.

Depeşa în cestiune a produsŭ o viă impresiune la Rusciucŭ, unde populaţiunea atâtŭ de încercată prin rigorile prefectului Mantof se teme, ca acesta se nu profite de ocasiune pentru a reîncepe persecuţiunile sale.

Adunarea generală a Associaţiunei.

Sibiiu, în 19 Augustŭ 1887.

Trecŭ şi a 26-a Adunare generală a Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ. Cu acéstă ocasiune nu putemŭ nicĭdecum sĕ nu ne reamintimŭ tótă activitatea şi resultatele obţinute ale acestei Associaţiunĭ, spr unŭ scopŭ atâtŭ de sfântŭ, nu putemŭ trece cu vederea, fără a fi ţinuţĭ de ómenĭ indolenţĭ, critica, ce fără voe ni-se impune chiar şi acolo, unde credeamŭ şi credemŭ a fi mai perfecţĭ. Fiăcare, care a participatŭ la acéstă a 26-a adunare generală şi a fostŭ numai puţinŭ cu spiritŭ observativŭ, s'a pututŭ convinge, că adunările generale ale Associaţiunei — accentuămŭ cu deosebire cele generale, nu cele din despărţĕminte — au rĕmasŭ staţionare. In locŭ ca însufleţirea pentru acéstă instituţiune atâtŭ de măréţă sĕ créscă şi sĕ-şĭ ia unŭ avêntŭ totŭ mai mare, ea pare mai multŭ a fi rĕmasŭ pe locŭ, décă nu chiar a fi regresatŭ.

In ajunulŭ acestei adunărĭ credeamŭ cu toţii, că din tóte părţile vorŭ alerga la acestŭ rendez vous frăţescŭ şi culturalŭ familiile române, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu cât pe lângă darea tributului faţă cu scopulŭ sfântŭ alŭ Associaţiunei, aveau sĕ se convingă în persónă décă bine séu rĕu s'au întrebuinţatŭ sumele pentru edificarea palatului, în care şi femeea română, condamnată încă a trăi în întunerecŭ, va puté de aci înainte a desvolta talentele naturale atâtŭ de varii şi nenumĕrate, va puté sĕ-şĭ cultive şi nobiliteze inima, scurtŭ: va puté deveni înainte de tóte adevĕrată femeă română, consórtă vrednică şi mamă română în sensulŭ celŭ mai strictŭ alŭ cuvêntului!

Acésta era credinţa nóstră a tuturora şi acésta a fostŭ de sigurŭ şi speranţa fraţilorŭ Sibiienĭ înainte de adunarea acésta a Associaţiunei. Credeamŭ şi de sigurŭ credeau şi fraţii Sibiienĭ, că afluenţa va fi atâtŭ de mare, că Românii din tóte părţile le vorŭ veni în aşa mare massă, încâtŭ locuinţele angajate şi aranjate vorŭ fi cu multŭ prea puţine pentru numĕrulŭ celŭ mare alŭ participanţilorŭ. Credeamŭ că la acéstă Adunare va participa măcarŭ a treia parte din numĕrulŭ totalŭ alŭ membrilorŭ Associaţiunei — destulŭ de neinsemnatŭ faţă cu ce ar trebui sĕ fiă. Şi într'adevĕrŭ era de doritŭ sĕ s'adune cât mai multă inteliginţă română, pentru ca sĕ se stringă şi mai multŭ legăturile conlucrărei culturale între fraţĭ, necesară adĭ mai multŭ decâtŭ orĭ când, pe de altă parte arătându-şĭ fiăcare lipsurile şi dorinţele sĕ se sfătuiéscă cu toţii în privinţa atitudinei şi a mĕsurilorŭ, ce suntŭ de luatŭ în aceste timpurĭ de grea încercare pentru apĕrarea şi promovarea limbei şi a culturei poporului românŭ.

Admitemŭ că pedecĭ fisice, materiale, şi icĭ colea şi morale au reţinutŭ şi reţinŭ pe mulţĭ din clasa nóstră inteligentă de a participa la acéstă adunare, ceea ce însĕ nu admitemŭ, şi nicĭ că vomŭ puté vreodată admite, este faptulŭ, că după o esistenţă de 26 de anĭ numĕrulŭ membrilorŭ Associaţiunei este atâtŭ de micŭ, încâtŭ, décă l'amŭ lua dreptŭ mĕsură a inteliginţei ro-

mâne, ar trebui sĕ fimŭ cuprinşĭ de cea mai mare îngrijire şi tótă încrederea în viitorulŭ nemului nostru ar trebui sĕ se sdruncine.

Der suntemŭ convinşĭ, că numĕrulŭ inteligenţii nóstre este de decĭ şi de sute de orĭ mai mare, şi devine şi mai mare prin numĕrulŭ celŭ mare alŭ proprietarilorŭ şi altorŭ clase sociale, carĭ încă aparţinŭ clasii medie. Ne dóre însĕ, când vedemŭ că din atâtă mulţime, care ar pute contribui cu obolulŭ ei la ridicarea şi cultura limbii, a poporului românŭ, numai unŭ numĕrŭ aşa de de micŭ se află, care sĕ jertféscă pentru acéstă causă sfântă o neinsemnată părticică din câştigulŭ lorŭ, devenindŭ membrii ai acestei Associaţiunĭ cu misiune atâtŭ de nobilă, atâtŭ de măreţă!

Cu durere vedemŭ acéstă lipsă de însufleţire pentru acéstă instituţiune salutară, şi nu putemŭ decâtŭ sĕ conjurămŭ pe orĭ ce Românŭ, căruia îi dace la inimă înaintarea culturei poporului românŭ, sĕ aducă neînsemnata jertfă recerută de acéstă instituţiune şi cu micŭ cu mare sĕ ne înscriemŭ ca membrii ai ei, mărindŭ astfelŭ numĕrulŭ conlucrătorilorŭ, suma capitalelorŭ întrebuinţate la nobila lucrare a culturei limbei şi literaturei poporului românŭ!

Dér ni se pare că deocamdată am lăsatŭ sĕ vibreze destulŭ córda justei nemulţămirĭ ce a trebuitŭ sĕ cuprindă pe toţĭ Românii bine cugetătorĭ la reamintirea acestorŭ împrejurărĭ dureróse şi vomŭ trece la descrierea decursului adunărei şi a festivităţilorŭ împreunate cu ea.

(Va urma.)

Blaşiu, 1 Septemvre n. 1887.

Indemnulŭ plăcutŭ de-a audi cum se consultează fruntaşii noştrii a fostŭ causa, pentru care mĭ-amŭ propusŭ a cerceta adunarea gen. a „Asoc. Trans.“ din acestŭ anŭ în Sîbiiŭ. Acesta este singura ocasiune binevenită de-a se întruni Românii din tóte părţile, a-şĭ strînge frăţesce mâna şi a se mângâia unulŭ pe altulŭ. Stândŭ aşa lucrulŭ, nu-i mirare, decă şi eu am doritŭ din totŭ sufletulŭ a mĕ învêrti printre fraţii mei, cu carĭ am sêmţitŭ atâta plăcere a comunica.

Mai mulţĭ fruntaşĭ Românĭ din diferite părţĭ şi de astădată s'au grăbitŭ a alerga la adunare, ca sĕ ia în desbatere seriósă lucrurile, de carĭ „Associaţiunea“ este datóre a se interesa. Cu tóte aceste, ca sĕ fiu sinceru şi dreptŭ, nu potŭ trece cu vederea a nu aminti, că neamŭ fi aşteptatŭ sĕ se presenteze unŭ numĕrŭ mai mare de Românĭ, din trei milióne. Nu sciu: sĕ atribuescŭ acésta împrejurare neîndemânărei de-a călĕtori, seu indiferentismului orĭ circumstărilorŭ nefavorabile materiale? Aşĭ fi póte prea aspru, cândŭ aşĭ dice, că nu nutrimŭ interesŭ destulŭ de viu faţă cu scopurile culturale, că suntemŭ dedaţĭ a ne vede numai de lucrurile nóstre private şi a nu ne bate capulŭ, cum amŭ pute promova binele nostru generalŭ. Atitudinea acesta indiferentă apoi se póte considera pentru singuraticŭ de forte comodă, fiind-că e scutitŭ de ostenelă şi de multe neplăcerĭ. Der credŭ că nu mai trebue sĕ o spunŭ câtŭ de condamnabilă este ea din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ culturei nóstre naţionale.

In legătură cu cestiunea călĕtoriei membrilorŭ Asociaţiunei la Sibiiu nu potŭ sĕ nu amintescŭ unŭ casŭ ca dovadă invederată de bunăvoinţă a domnilorŭ dilei, anume că ministeriulŭ a rĕspunsŭ positivŭ numai în 27 Augustŭ la cererea comitetului Asociaţiunei de-a pute călĕtorì membrii cu preţŭ scădutŭ, aşa că bilete de acestea numai pentru reîntórcere s'au putută împărţi dela amintitulŭ comitetŭ, însĕ fără nicĭ unŭ folosŭ, fiind-că casarulŭ staţiunei n'a voitŭ a-le lua în consideraţiune, pretestândŭ, că numai atuncĭ ar fi valabile, cândŭ ar purta sigilulŭ staţiunei, de unde călĕtorulŭ a plecatŭ către Sibiiŭ. Se vede der, că totŭ lucrulŭ a fostŭ cu intenţiune aşa întocmitŭ, ca membrii Asociaţiunei sĕ nu se potă bucura de favórea a călĕtorì cu preţŭ scădutŭ.

După aceste fiă-mĭ iertatŭ a vorbi ceva despre concertŭ. Atingŭ aci cu plăcere, că totulŭ a fostŭ astfelŭ arangiatŭ şi esecutatŭ, încâtŭ nu credŭ ca cine-va dintre asistenţĭ sĕ fi rĕmasŭ câtuşĭ de puţinŭ nemulţumitŭ. D-na Brote a arĕtatŭ, cumcă vocea frumosă a d-sale posede farmeculŭ dulce, de-a procura orĭ şi cui momente prea plăcute şi de-ai inspira idei sublime pentru o lume mai fericită. A mĕ încerca sĕ dau espresiune simţĕmêntului de mulţămire ce-a deşteptatŭ în inimile ascultătorilorŭ recunoscuta pianistă d-şora Elena Florianu prin joculŭ ei escelentŭ, ar fi deşertă ostenélă, fiă der de ajunsŭ sĕ mărturisescŭ, că a câştigatŭ simpatiile tuturorŭ. Am câştigatŭ cu acéstă ocasiune plăcuta convicţiune, cum-că geniulŭ poporului nostru este în stare a produce talente destulŭ de marĭ, ca sĕ stórcă aplausulŭ până şi alŭ străinilorŭ, şi că decă amŭ fi fericiţĭ a ne bucura de egalitate şi împrejurărì mai favorabile, amŭ pute sĕ ajungemŭ departe în cultivarea lorŭ.

Recunoscinţă merită şi d-na şi d-lŭ de Heldenberg, carĭ au binevoitŭ a sprijinì cu concursulŭ lorŭ acéstă frumosă producţiune şi nu puţină laudă merită corulŭ şi conducĕtorulŭ lui d. G. Dima, precum şi d-lŭ Isaia Popa.

Animată a fostŭ banchetulŭ, la care a participatŭ unŭ publicŭ numĕrosŭ. Cu ocasiunea acesta s'au ţinutŭ mai multe toaste. Primulŭ a fostŭ rostitŭ de vicepreşedintele I. Bologa, întru sănĕtatea Maiestăţii Sale. Au mai urmatŭ altele dintre carĭ amintescŭ pe alŭ d-lui G. Bariţŭ pentru femea română, alŭ d-lorŭ Dr. Raţiu şi Racoviţa pentru Asociaţiune şi a d-lui Dr. A. Mureşianu pentru junimea română, »viitorulŭ naţiunei.«

Sĕ terminezŭ, amintindŭ în puţine cuvinte despre balŭ. Voiu constata, că n'a fostŭ publicŭ aşa de numĕrosŭ, după cum ne-amŭ fi aşteptatŭ, aşa că sala care uneorĭ, cum se dice, devine prea strimtă, ar fi putută cuprinde de astădată pe mai multĭ. Pote că nicĭ petrecerea în genere vorbindŭ n'a fostŭ destulŭ de animată. Multe din dame erau în costumŭ naţionalŭ, care rĕmâne pentru totdeuna cea mai frumosă podobă a femeii române şi cu deosebire decă mai are şi meritulŭ de şi-l'a făcutŭ ea însăşĭ.

I. D.

SCIRILE DILEI.

Se afirmă, că manevrele cele marĭ în Ardealŭ se vorŭ ţine la graniţa **României** şi nu pe teritoriulŭ dintre Deva şi Orăştià. Spre scopulŭ acesta vorŭ circula pe linia Simeria-Petroşenĭ trenurĭ separate în dilele din 16, 17, 18, 19 şi 20 Septemvre.

—x—

Erĭ s'a întrunitŭ în **Sibiiu consistoriulŭ metropolitanŭ** în şedinţe ordinare, spre care scopŭ a sositŭ acolo P. S. d-lŭ episcopŭ din Aradŭ Ioanŭ Meţianŭ, şi mai mulţĭ asesorĭ consistorialĭ esternĭ din amêndouĕ diecesele sufragane, precum şi din archidiecesă.

—x—

Comuna bisericéscă română din **Batania**, în Banatŭ a cumpărat dilele trecute dela erar unŭ complexŭ de 26 jugĕre catastrale pământŭ arătorŭ, pe lângă condiţiunea de a solvi preţulŭ de cumpĕrare în mai mulţĭ anĭ. Venitul acestui pământ comuna bis. l'a destinat pentru susţinerea scolei şi a învĕţătorului astfelŭ, ca pe viitorŭ cu timpulŭ din venitulŭ acestui pământŭ şi din economiile, ce se vorŭ face în capitalulŭ bisericei, sĕ se potă acoperi trebuinţele învĕţămêntului, ér comuna bisericéscă sĕ nu mai fiă silită a pune aruncŭ pe credincioşĭ pentru acoperirea speselorŭ cultului. Comuna bisericéscă Batania a făcutŭ multŭ în timpulŭ din urmă pentru asigurarea bisericei şi a scólei, şi anume după despărţirea ierarchică de Serbĭ a diditŭ biserică corespundĕtóre, a cumpĕratŭ unŭ edificiu pentru şcolă, éră acum pământulŭ, de care vorbimŭ. Succesele obţinute de fraţii noştrii din Batania ne întăréscŭ de nou în credinţă, că la noi în totŭ loculŭ sĕ potă face multŭ, décă ómenii îşĭ punŭ la inimă causa publică, şi decă lucră pentru înaintarea ei, scrie „Biserica şi Scóla“. — Esemplulŭ merită a fi imitatŭ.

—x—

Ni se scrie din **Halmagiu**, cu data 28 Augustŭ 1887: In Halmagiu la 28 Augustŭ s'a ţinutŭ o petrecere de veră. Venitulŭ curatŭ pentru fondulŭ sĕracilorŭ din Hălmăgielŭ a fostŭ 5 fl. Arangiatorii şĭ-au datŭ totă silinţa ca petrecerea sĕ iasă bine şi acesta lĭ-a şi succesŭ. Ospeţii şĭ au petrecutŭ în cea mai bună voiă şi a ţinutŭ joculŭ până diminéţa.

—x—

Din Vêlcea i se scrie „Voinţei Naţionale« că, făcêndu-se nisce săpăturĭ la **Cozia**, s'au descoperitŭ ruinele unorŭ bai romane, cuptóre, conducte, basinulŭ şi altele. S'au aflatŭ de asemenea şi mai multe monede romane.

—x—

A sositŭ la **Sinaia** adjutantulŭ Sultanului însărcinatŭ a presenta Regelui Carolŭ cei doi cai arabĭ ce i-a dăruitŭ Suveranulŭ Turciei.

—x—

La 4 Septemvre n. se sfinţesce în **Cluşiu** noua **sinagogă** jidovéscă în modŭ sĕrbătorescŭ. Câtŭ de strânsă e legătura între Jidovĭ şi Ungurĭ se dovedesce şi cu acestă ocasiune: »Dalkor«-ulŭ unguerescŭ va conlucra la festivitate.

—x—

Pentru servicii aduse maghiarisărei, ministrulŭ Trefortŭ a mai „pricopsitŭ“ pe următorii preoţĭ greco-orientalĭ: Sofronŭ **Papiu** din Cribalma, Teodorŭ **Costeanŭ Popa** din Sabpădure, Stefanŭ **Regnale** din Şoaşŭ, Spiridonŭ **Mardanŭ** din Sâmbăta de susŭ.

—x—

Fiindŭ lipsă de cai în armată, se face cunoscutŭ, că acei proprietarĭ, carĭ posedŭ cai bine formaţĭ şi puternicĭ, cu unŭ cuvêntŭ cai corespundĕtorĭ pentru de a fi întrebuinţaţĭ la miliţiă, îi potŭ duce la têrgurile de cai pentru miliţiă, ce ministrulŭ de agricultură şi de comerciu le-a orênduitŭ în următórele locurĭ, în carĭ va veni câte o comisiă militară: la Sepsi-Sân Georgĭ 18 Septemvre; Sighişoară la 20 Septemvre; Oderheiulŭ secuiescŭ la 22 Septemvre; Sibiiu la 25 Septemvre; Têrgulŭ Mureşului la 27 Septemvre; Cluşiu la 29 Septemvre; Deşiu la 17 Octomvre. Caii se fiă dela 4—7 anĭ şi se aibă 15 pumnĭ în înălţime (158 centim.) Cu acéstă ocasiune se vorŭ cumpĕra şi mânde de câte trei anĭ, care vorŭ fi bine formate şi de rassă nobilă, pentru de a fi întrebuinţate de prăsilă.

Violina răposatului C. **Porumbescu**, o cremoneză de Nicolae **Amati** din anulŭ 1620 e de vêndare cu preţulŭ de 150 fl. în folosulŭ creândei fundaţiunĭ »Ciprianŭ“. Reflectanţii binevoiască a se adresa la părintele reposatului Ciprianŭ, parochulŭ Porumbescu în

---

FOILETONU.

(42)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XV.

Rĕsbunarea lui Martinengo.

Indată apoi dogele se uită împrejurŭ şi, nedărindŭ pe Martinengo întrebă:

— Unde este vinovatulŭ?

— Écă mĕ, prinţe! rĕspunse podestatulŭ eşindŭ din penumbra până unde nu pĕtrundea lumina lămpilorŭ acoperite cu fuste marĭ de hârtiă.

— Păn' acum te-ai încăpăţinatŭ ca sĕ nu rĕspundĭ la tóte întrebările. Te-ai hotăritŭ în sfîrşitŭ sĕ vorbescĭ?

— Nu am pentru ce sĕ nu vorbescŭ în faţa augustei vóstre posenţe! dise Martinengo puindŭ unŭ genunchiu în pământŭ.

Dogele se roşì puţinŭ. Proba acesta de respectŭ ipocritŭ începea sĕ deştepte într'ensulŭ o mâniă surdă.

— Bine, domnule, ridică te! dise dogele deodată. Eştĭ acusatŭ de unŭ îndoitŭ omorŭ. Mărturisescĭ amêndouĕ crimele?

— Nicĭ pe una, nicĭ pe alta. N'am lovitŭ nicĭ pe gondolierulŭ Ricardo, nicĭ pe senatorulŭ Felice Badoer.

— Atuncĭ cum explicĭ domniata acusările aşa de precise, cu care te împovărézá victimele? întrebă dogele.

— Explicaţia acésta va venì la vremea ei! — rĕspunse podestatulŭ liniştitŭ; însĕ păn' atuncĭ ecă ce afirmu: N'am părăsitŭ sala banchetului în sera omorului. Câţĭ-va martorĭ au şi declaratŭ acésta şi voi aduce şi alţĭ martorĭ noi, carĭ vorŭ certifica faptulŭ.

— Ce felŭ? Nu cumva pretindĭ că n'ai eşitŭ nici o clipă?

— Celŭ puţinŭ numai după plecarea logodnicilorŭ am plecatŭ.

— Atuncĭ suntŭ silitŭ sĕ vinŭ ér la întrebarea mea. Cum explicĭ d-ta acusările conforme ale lui Felice Badoer şi ale gondolierului? Cuteza-vei sĕ i acusi, că s'au înţelesŭ ca sĕ te piardă?

— Nicidecum, Alteţă! Şi stăpânulŭ şi servitorulu suntŭ de bună credinţă amêndoi, însĕ suntŭ amăgiţĭ din pricina unei semenirĭ fórte ciudate şi acesta i-a făcutŭ sĕ credă, că eu i-am lovitŭ!

— Explică-te, fiindŭ că nu te înţelegŭ.

— Douĕdecĭ de persóne vorŭ afirma realitatea faptului ciudatŭ, pe care vreu sĕ lŭ spunŭ. Toţĭ óspeţii, şi chiar şi eu, băgaţĭ bine de semă, eramŭ încă în sala banchetului, douĕ césurĭ după plecarea logodnicilorŭ, când unu omŭ îmbrăcatŭ în tocmai ca mine, şi sĕmĕnândŭ aşa de bine cu mine, încâtŭ părea a fi chiar eu, intră în sala, unde eramŭ toţĭ, ţinêndŭ în braţe pe fiica Adriaticei. O puse p'unŭ scaunŭ, rĕmase lângă dênsa destulă vreme, pentru ca sĕ lŭ pótă vede tótă lumea, şi pe urmă dispărŭ deodată, fără sĕ fi disŭ nicĭ o vorbă, lăsându-ne uimiţĭ.

Podestatulŭ tăcu. Dogele frământa pergamentele risipite pe masa consiliului. Se silea sĕ-şĭ stăpânéscă indignarea ce i pricinuia îndrăsneţulŭ sistemŭ de apĕrare adoptatŭ de Martinengo.

— Incă odată îţĭ spunŭ — dise dogele după o tăcere lungă — Felice Badoer te-a cunoscutŭ, gondolierulŭ asemenea te-a cunoscutŭ, şi d-ta admiţĭ, că nicĭ unulŭ nicĭ altulŭ nu póte avea înpotriva d-tale celŭ mai micŭ motivŭ de ură orĭ de rĕsbunare? Câtŭ despre ospeţii, de carĭ vorbescĭ că potŭ mărturisi, unii au şi fostŭ ascultaţĭ. Ei nu afirmă după cum pretindĭ d-ta. Ei mai ântêiu s'au coditŭ în rĕspunsurile lorŭ, carĭ parŭ că le au fostŭ impuse printr'o influenţă străină.

— Alteţă — dise podestatulŭ — fără sĕ vorbescŭ de posiţia mea de acusatŭ, care merită póte ore carĭ menajamente, voi insultaţĭ de geabă pe nisce martorĭ dintre carĭ unii ocupă în statŭ posturĭ importante.

— Martinengo, eu, ca părinte, amŭ avutŭ pré multŭ sĕ suferŭ în persóna fiului meu, care compărea ca acusatŭ în faţa mea, pentru ca sĕ nu respectŭ ca judecătorŭ şi suveranŭ, sĕ nu respectŭ drepturile sfinte ale apĕrării. Potŭ vorbi în tótă libertatea şi décă am manifestatŭ vre-o emoţiune, când am vĕdutŭ sistemulŭ d-tale de apĕrare, mĕ căescŭ acum. Cu tóte acestea datoria mĕ silesce sĕ ţĭ spunŭ, că disposiţiunile invocate de d-ta nu suntŭ nicĭ afirmative, nicĭ concordante. Şi trebue s'adaugŭ acestea: Martorii ascultaţĭ mărturisescŭ că în momentulŭ când a intratŭ în sala banchetului omulŭ, care pretindĭ că îţi sĕmĕră, toţĭ invitaţii d-tale beuseră aşa de multŭ, încâtŭ trebue sĕ fiă cu neputinţă vre-unuia dintre ei, ca sĕ-şĭ mai aducă bine aminte de ceva.

Unulŭ dintre senatorii, carĭ asistau la intergatoriu, întrebă pe Martinengo:

— Printre invitaţii d-tale se găsesce vre-unulŭ

Frătăuţii-noi, poşta Frătăuţii vechĭ în Bucovina. — Din operile musicale ale regretatului compositorŭ românŭ a apărutŭ: „Souvenir de Nervi,“ nocturnă pentru piano, şi se află de vêndare la „Pardini“ şi Schally în Cernăuţŭ. Venitulŭ compositiunei este menitŭ pentru fundaţiunea »Ciprian.“ In curêndŭ va apăre totŭ în acestŭ scopŭ: O seră la stână, idilă pentru piano.

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

(Fine.)

Thale e unŭ locŭ de cură şi petrecere în muntele Harz, pe o vale romantică a rîului Bode, şi aci vinŭ fabricanţii şi marii capitaliştĭ din Berlinŭ, ca sĕ respire aerulŭ curatŭ şi sĕ-şĭ petrécă, unde in vre-o 2—3 otelurĭ din vale şi în trei ḑidite în pădure, pe nisce vêrfurĭ de munte, găsescŭ o primire şi distracţiă destulŭ de bună, deşi scumpă. Noi veniserămŭ aci, nu ca sĕ vedemŭ şi admirămŭ numai frumseţile şi grandiositatea naturei actuale, ci mai multŭ a celei vechĭ, ca aci, pe fostulŭ malŭ alŭ mării Baltice de odinioră, sĕ studiămŭ pe o întindere de unŭ chilometru mai multe formaţiunĭ goelogice importante, sĕ vedemŭ nu numai petrile şi stâncile, ci şi sfărîmarea şi pulberisarea lorŭ, prefacerea lorŭ în ţĕrînă, la faţa locului sĕ studiămŭ calitatea şi forma pămêntului arabilŭ, a solului şi subsolului, după petrile de sub elŭ, din carĭ s'a formatŭ.

Sosiţĭ în Thale, ne duserămŭ îndată la otelŭ, unde tocmiserămŭ cuartirele, lăsarămŭ calabaliculŭ la portarŭ şi apoi plecarămŭ îndată d'a drepta văii, susŭ pe munte, ca încă cu ḑi sĕ ajungemŭ susŭ pe vêrfŭ, unde se afla unŭ otelŭ. Acolo ne serviră unŭ felŭ de vinŭ pregătitŭ din seva (sucŭ) de mesteacănŭ, din care Nemţii din acele părţĭ consumă forte multŭ. După ce înoptase cu desĕvîrşire, ne întorserămŭ josŭ în vale, la otelŭ, spre a ne căuta de cuartire. Spre mai marea nostră mirare însĕ, ne comunică otelierulŭ, că, deşi a primitŭ depeşa nostră din Quedlinburg, der cugetândŭ că numai pe ḑiua următore ne trebuescŭ cuartierele, când era sĕ se golescă mai multe odăi, închiriase deja pentru ḑiua aceea tóte odăile disponibile. Spre a nu fi constrinşĭ însĕ d'a dormi sub cerulŭ liberŭ, dênsulŭ ne ḑise, că se va sili sĕ ne golescă vreo 2, 3 odăi în etagiulŭ alŭ patrulea — din podŭ — unde ne va pune câteva paturĭ, ca sĕ încăpemŭ.

Ne avêndŭ alt ceva mai bunŭ la disposiţiă, primirămŭ şi acestŭ ofertŭ mărinimosŭ şi plecarămŭ în susŭ, ca sĕ ne căutămŭ odăile. Impiegaţii otelului ne iau şi ne conducŭ prin unŭ podŭ lungŭ, în care erau întinse totŭ sforĭ cu rufe, împedecându-ne, când de grinḑile de josŭ, când de sforile şi rufele de susŭ, pe o întunecélă órbă, strigăte de o parte, căderĭ de alta, înjurăturĭ şi strigărĭ după chelnerĭ şi luminărĭ din tóte părţile, până când sosiră cu luminarea şi ajunserămŭ la odăi. Acestea erau nisce cuiburĭ, în carĭ ne grămădiră totŭ câte 4 paturĭ într'unul, încât nu te mai puteai mişca prin odaia. Imbulde'a era indiscriptibilă. Când venirămŭ érăşĭ josŭ în sufrageriă, ca sĕ cinămŭ ceva, găsimŭ o scumpete teribilă. O cafea, care în Berlinŭ în cafenelele şi otelurile de classa primă era cu câte 25 fenicĭ, costa o marcă, o bucăţică de friptură câte 1,50—2 mărcĭ. Ca se-lŭ laşĭ acolo şi sĕ mergi într'altŭ birtŭ nu era posibilŭ, căcĭ parte fomea te nelinişta, şi parte nu erai sigurŭ, décă mai găsesci ceva şi în celel'alte restauraţiuni. Decĭ, de voiă de nevoiă, trebui sĕ dămŭ Evreiului Zehnpfund adecă Ḑece-funţĭ, căcĭ acesta-i era numele, atâtŭ câtŭ pretindea elŭ, pe lângă obicinuitele bacşişurĭ chelnerĭ. Diminéţa, după ce mai plătirămŭ aceleaşĭ sume dimpreună cu câte 8 mărcĭ de odaiă, 2 mărcĭ de persónă, amŭ plecatŭ érăşĭ în escursiunĭ, pe partea stângă a văii.

Mai întâiu amŭ cercetatŭ gresa cuadrată senonica din epoca cretaceă, care formézá unŭ colosalŭ ḑidŭ naturalŭ de 3—5 stânjinĭ înălţime, 1—2 stânjinĭ grosime şi în ependŭ dela rîulŭ Bode se întinde pe o suprafaţă de mai multe mile, care a resistatŭ contra tuturorŭ timpurilorŭ până în ḑiua de adĭ şi se numesce de cătră poporŭ Taufelsmauer (ḑidulŭ diavolului). Apoi alte două coline de formaţiune marină, unulŭ compusŭ din schisturĭ de Grauvacă din epoca siluriană, paleozoică, şi o altă formată din varósă conchiliară de scoicĭ de mare, întocmai cum le găsescĭ adĭ şi pe ţĕrmurii Mării-negre, la Constanţa (Dobrogea); şi în fine pe Rosstrape găsirămŭ formaţiune de Diorite şi Diabase — petri eruptive din epoca devonică.

După visitarea şi studiarea acestora, Dumineca Rosaliilorŭ la ameḑĭ, ajunserămŭ în fine pe vêrfulŭ muntelui numitŭ Rosstrape, o posiţiă de totu romantică, întocmai ca şi cea de pe muchia Strimbei dela comuna Şinca-vechiă din ţéra Oltului, pe care o vĕdusemŭ în anulŭ 1867. Vijeitulŭ apei printre stâncĭ, resunetulŭ (ecoulŭ) care-ţĭ reproducea de mai multe orĭ cuvintele pronunciate, arborii şi stâncile din jurulŭ meu, mĕ emoţionară adêncŭ şi mĕ transportară cu gândulŭ la dulcea patriă, în anii copilăriei şi juneţii, ba îmĭ storseră din ochĭ chiarŭ lacrĕmĭ de bucuriă.

Prânḑulŭ îlŭ luarămŭ cu toţii împreună încă acolo, pe stânca aceea, numită Rosstrape, despre care se povestesce, că Kunigunda, o fiică de împĕratŭ, călărindŭ cu amantulŭ ei prin munte, au încercatŭ amêndoi sĕ sară părĕulŭ cu caii de pe o stâncă din potrivă, der numai ea a putută sări, pe când amantulŭ ei ameţindŭ, şi calulŭ fiindu-i mai debilŭ, s'a prăbuşitŭ cu calŭ cu totŭ în adêncime. Poporulŭ îţĭ arată încă şi adĭ în stâncă urmele de copită dela calulŭ îndrăsneţei amazóne. De câţiva ani s'a ḑiditŭ acolo unŭ frumosŭ otelŭ cu mai multe chioscurĭ şi priveliştĭ mĕreţe în tóte părţile muntelui.

Pe deplinŭ satisfăcuţĭ de resultatulŭ acestei escursiunĭ de 5 ḑile, după prânḑŭ, la 4 ore, părăsirămŭ şi Thale, spre a ne întorce acasă la Berlinŭ cu trenulŭ acceleratŭ, şi deja la 10 ore séra şi intrarămŭ în gara din Friedrichstrasse, unde ne aşteptau colegii.

Dr. **George Maiorŭ**.

De-ale Kulturegyletului ardeleanŭ.

In fiăcare di ese câte-ceva la ivelă din cele petrecute la adunarea generală a reuniunei ardelene de maghiarisare, ţinută la Sepsi-Sân-Georgĭ. După cele ce le-amŭ citatŭ din Raportulŭ generalŭ despre starea reuniunei, şi din săbiosulŭ şi focosulŭ discursŭ alŭ fişpanului Bethlen-paşa dela Tĕrnave, amintimŭ adĭ din discursulŭ unui Iuliu Horvath următorele espectorărĭ, la care vom reveni.

»Amŭ împărţitŭ cu naţionalităţile totŭ: patria nostră, drepturile nóstre, der una nu vremŭ s'o împărţimŭ şi acesta e limba nostră, şi décă pressa dă mână de ajutorŭ reuniunei de cultură pentru ajungerea acestei nisuinţe patriotice, prin acésta s'a făcutŭ demnă de neuitată mulţămită din partea naţiunei.«

Raportorulŭ Bartha Miclăuşŭ espuse punctulŭ de stadiu alŭ comitetului centralŭ în privinţa colonisării Sĕcuilorŭ şi propuse în urmă, ca sĕ fiă însărcinatŭ comitetulŭ sĕ cheltuiască, din capitalulŭ esistentŭ, suma necesară pentru acestŭ scopŭ. Mai departe reuniunea sĕcuiască din Pesta, reuniunea Ceangăilorŭ şi academia ungurescă de sciinţe, care administrézá fondulŭ Kralovanszky, sĕ fiă provocate sĕ pună la disposiţiunea Kulturegyletului fondurile ce servescŭ spre asemenea scopurĭ. Intre altele comitetulŭ sĕ fiă înputernicitŭ a esecuta operaţiunĭ de creditŭ. Propunerea raportorului în cestiunea repatrierii Ceangăilorŭ s'a primitŭ. Adunarea generală a respinsŭ prin conclusŭ centralisarea reuniunilorŭ de maghiarisare.

Mulţămită publică şi dare de sémă,

asupra oferteloŕŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutore în favorulŭ incendiaţilorŭ din comuna Galaţĭ.

(Fine),

Din Cincu-mare, la stăruinţa d-lui parochŭ Ignaţiu Mondocea şi a d-lui învĕţătorŭ Ioanŭ Vladŭ, s'au adunatŭ dela poporŭ prin aşa numiţii „taţĭ de vecinĭ,“ 116 bucăţĭ de diferite vestminte, aprópe 3 Hcl. bucate: grâu şi cucuruzŭ şi 26 stâlpĭ pentru închisulŭ cu palantŭ (stoborŭ), carĭ tóte s'au trimisŭ în natură la loculŭ destinatŭ.

Din Recea telechiană şi Recea ducală prin d-lŭ George Poparadŭ, not. cerc. s'au colectatŭ 2 Hcl. bucate: grâu, cucuruzŭ etc., carĭ s'au trimisŭ la loculŭ destinatŭ.

Din Pojorta şi din Rodbavŭ s'a trimisŭ comitetului de ajutorare 1 Hcl. bucate: grâu şi cucuruzŭ.

Din Făgăraşŭ, bucatele ce erau adunate la pretură de asemenea s'au trimisŭ comitetului de ajutorare spre a se împărţi.

Sumele de sub punctele: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 şi suma de banĭ eşită din bucatele de sub punctele 19, 20, 21 şi 22, carĭ laolaltă facŭ 126 fl. 61 cr. v. a., s'au împărţitŭ nenorociţilorŭ arşĭ din Galaţĭ în 5 Iunie 1887 st. n.

Din Drăguşŭ, prin d-lŭ Georgiu Codru, notarŭ cerc. s'au trimisŭ 4 fl. 90 cr. dela d-nii; George Codru, notarŭ (Drăguşŭ) 40 cr., Daniilŭ Popŭ (Viştea sup.) 20 cr., Ioanŭ Morariu, primarŭ (Sâmbăta sup. ap.) 20 cr., Ioanŭ Mardanŭ, parochŭ (Sâmbăta sup. ap.) 40 cr., Valeriu Poparadŭ (Sâmbăta sup. rĕs.) 30 cr., Nicolae Ispasŭ, primarŭ 20 cr., Ioanŭ Făgărăşanŭ, parochŭ (Drăguşŭ) 20 cr. şi dela mai mulţĭ locuitorĭ din Sâmbăta sup. apus., adunaţi prin d-lŭ primarŭ Ioanŭ Morariu 3 fl.

Tuturorŭ d-lorŭ colectanţĭ şi marinimoşilorŭ contribuitori le mulţumimŭ prin acésta în numele nenorociţilorŭ incendiaţĭ din Galaţĭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea. Ne angagiămŭ totodată a achita pe cale publică şi celelalte ajutóre, ce vorŭ mai urma.

Galaţĭ, 13 Iunie 1887.

Ioanŭ Turcu, preşed. com. de ajutorare.

Nicolau Aronŭ, secret. com. de ajutorare.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINU, 2 Septemvre. — Impĕratulŭ a ţinutŭ paradă cu corpulŭ de gardă.

PARISŬ, 2 Septemvre. — Mobilisarea de probă merge înainte cu succesŭ mulţămitorŭ.

TEHERANU, 2 Septemvre. — Se vorbesce că Eyub-Khan se află încă totŭ pe pămêntŭ persanŭ.

AGRAMŬ, 2 Septemvre. — In timpulŭ cetirei rescriptului regalŭ, prin care se deschide dieta, Starceviceanii, carĭ apăruseră în haine simple de tóte ḑilele, au ascultatŭ şeḑêndŭ. Mâne se presintă mandatele.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu**.
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**.

---

care sĕ potă spune, că v'a vĕdutŭ totŭ într'o vreme, pe d-ta, contele Martinengo şi pe celŭ pe care îlŭ numesci d-ta soţia d-tale?

— Intrebarea d-tale mĕ încurcă, fiindcă décă voiu rĕspunde da, Alteţa Sa Serenisimă va pretinde, că din pricina vinului meu vechiu invitaţii mei vedeau îndoitŭ.

— Martinengo — ḑise dogele — situaţia este destulŭ de gravă pentru ca d-ta sĕ rĕmâi seriosŭ şi cei carĭ te întrebă suntŭ destulŭ de susŭ puşĭ, pentru ca sĕ aibă dreptŭ sĕ-i respecţi. Ia séma der. Şi acum rĕspundŭ eu pentru d-ta: Nu, nimenĭ dintre martorii întrebaţĭ n'a vĕdutu totŭ într'o vreme doi Martinengo în sala ospĕţului.

— Adecă presinţa acelui omŭ, care ducea în braţe pe fiica Adriaticei leşinată, aruncase în adunare o astfelŭ de zăpăcélă, încâtŭ toţĭ ochii erau pironiţĭ pe ei, amêndoi, pe când eu eram în capĕtulŭ celalatŭ alŭ apartamentului! ḑise Martinengo. — Numai decâtŭ atuncĭ, m'apropiai de fotoliulu, pe care fusese pusă nenorocita fată leşinată. In vremea asta necunoscutulŭ se făcu nevĕdutŭ, şi eu am fostŭ, care am datŭ pe Veneţia în apartamentele, pe carĭ le pregătisemŭ întradinsŭ pentru dênsa, la casŭ când ar fi voitu sĕ rĕmâe în Isola Bella. Cum am dus'o în cameră, am lăsat'o în îngrijirea femeii sale din casă.

— Martinengo!.. ḑise dogele cu unŭ gestŭ de nerăbdare.

— Binevoesce a mĕ scusa, Alteţă Serenisimă, însĕ n'am sfîrşitŭ încă! ḑise podestatulŭ — Eu afirmŭ încă odată — şi martorĭ mulţĭ vorŭ sprijini spusele mele, că după plecarea mirilorŭ n'am eşitŭ nicĭ o clipă măcar din sala banchetului, până în momentulŭ, când necunoscutulŭ, de care vorbescŭ, aduse în braţe pe fiica Adriaticei leşinată. In tulburarea prea firéscă în care-i aruncară întêmplările din aceea nopte fiorósă, Felice Badoer şi Ricardo au credutŭ, că cunoscŭ, că podesdatulŭ Padovei era omulŭ, care i-a lovitŭ, însĕ amêndoi suntŭ înşelaţĭ din pricina semuirei figurei şi îmbrăcămintei, care era la felŭ cu a mea.

— Totŭ sistemulŭ acesta de apĕrare nu se póte admite, fiind-că nimenĭ nicĭ odată n'a auḑitŭ vorbindu-se în Veneţia de unŭ bărbatŭ, care sĕ semene aşa de multŭ cu data, încâtŭ sĕ fiţi luaţĭ unulŭ dreptŭ altulŭ.

Senatorulŭ Loredano, care pân' atuncĭ fusese de faţă la interogatoriu, fără sĕ facă cea mai mică observaţiă, se sculă:

— Iértă-me, Alteţă, der nu pentru întéia óră sĕ produce unŭ asemenea faptŭ, nu pentru întéia oră este acusatŭ podestatulŭ Padovei, că ar fi sĕvêrşitŭ o crimă, de care altulŭ este vinovatŭ! ḑise dênsulu.

Noi scimŭ, că dogele era încunjuratŭ de vrăjmaşĭ în Consiliulŭ celorŭ ḑece şi în Senatŭ, însĕ nu avea pe nicĭ unulŭ mai înverşunatŭ ca Lorenado. Totŭ Lorenado acesta avusese curagiulŭ sĕ scrie pe registrulŭ de comerţŭ alŭ dogelui: Datoresce dogele Foscari pentru mortea lui Pietro şi Marco Loredano, tatălŭ şi unchiulŭ meu . . . ş. a. . . . ş. a. . . .

De aceea bĕtrânulŭ doge avù o presimţire rea când auḑi că vrăşmaşulŭ acesta declaratŭ alŭ casei lui deschidea gura. Se stăpânì însĕ şi ḑise dimpotrivă cu o linişte mare:

— Explică-te, Loredano.

— Am sĕ vĕ aducŭ aminte lucrurĭ forte vechĭ, domnilorŭ senatorĭ! ḑise Loredano adresându-se cătră Consiliu. Cu tóte acestea faptele pe carĭ voescŭ sĕ le amintescŭ suntŭ încă presente în mintea orĭ cui. Era pe vremea asediului Bresciei, în tomna anului 1439 . . . Batista Martinengo, vĕrulŭ sĕu Paolo şi eu făceam campania împreună şi comandamŭ fiă-care câte o companiă de arcaşĭ. In ḑiua când se comandă asaltulŭ luptamŭ în rangulŭ întéiŭ şi mergeam aprópe unulŭ lângă altulŭ. Compania comandată de Batista mergea cu câţĭ-va paşĭ mai naintea companielorŭ pe carĭ le comandamŭ eu şi Paolo. Unŭ glonţŭ trasŭ după meteresurĭ lovì de mórte pe Paolo la câţĭ-va paşĭ de mine. Alergai şi putui sĕ-lŭ primescŭ în braţe. Batista Martinengo, care astăḑĭ este podestatŭ alŭ Padovei, se bătea, după cum am ḑisŭ, mai naintea nostră; elŭ nicĭ nu află de mórtea vĕrului sĕu decâtŭ după bătăliă. Ei bine! s'au găsitŭ atuncĭ mişei carĭ avură infamia sĕ învinovăţéscă pe nobilulŭ patricianŭ că elŭ ar fi împuşcatŭ pe la spate pe vĕrulŭ sĕu Paolo.

— Acusarea acésta nu s'a produsŭ nicĭ odată în publicŭ! ḑise dogele.

— Nu, Alteţă! însĕ a circulatŭ în poporŭ; a fostŭ chiar rĕspândită în armată. Vreu sĕ spunŭ, că din acusarea acésta s'a născutŭ o altă acusare póte şi mai monstruosă. Câte-va ḑile după luarea Bresciei, nevasta şi fiica lui Paolo, o copilă care nu împlinise încă unŭ anŭ, au muritŭ amêndouĕ în câte-va ceasurĭ şi aceste două morţĭ simultanee carĭ, nu tăgăduescŭ, aveau ceva ciudatŭ în condiţiile în carĭ se produceau, au fostŭ aruncate în spinarea lui Batista Martinengo. (Va urma.)

C

Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 85
Rentă de hârtiă 5%	87.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 25
Bonurĭ rurale ungare	104 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 75
Renta de hârtiă austriacă	81 44
Renta de arg. austr.	82 65
Renta de aurŭ austr.	112 80
Losurile din 1860	136.—
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.—
Act. băncei de creditŭ austr.	283.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125.60

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	$88\frac{3}{4}$	$89\frac{1}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87\frac{1}{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.\frac{1}{4}$	$15.\frac{3}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 2 Septemvre st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.65	Vênd.	8.77
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.27
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 441—1887.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de alŭ doilea învĕţătorŭ la scóla gr. cat. din Ilva-mică, inspectoratulŭ scol. gr. cat. alŭ *Năsĕudului*, sĕ escrie cu terminulŭ de *20 Septemvre* a. c. st n. concursŭ.

Salarulŭ anualŭ împreunatŭ cu acestŭ postŭ este de 180 fl. v. a. de primitŭ în rate lunare anticipative.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a-şi înainta cererile lorŭ instruite cu documentele prescrise în legea scol. despre cualificaţiunea lorŭ până la terminulŭ indicatŭ *la senatulŭ şcol. gr. cat. din Ilva-mică.*

Inspectoratulŭ şcol. gr. cat.

Nĕsĕudŭ, la 24 Augustŭ 1887.

Inspectoratulŭ scolasticŭ:

Gregoriu Moisilŭ,
vic. episc. foraneu.

2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţi suntŭ rugaţi a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 ore 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după ameḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute inainte de ameḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după ameḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după ameḑĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după ameḑĭ.
c) „ „ în *Săcuime* (S. Georgĭ): 1 oră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da ameḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.